

Felsőrákos

Erdély szívében, az Olt, Vargyas patak és a Kormos patak mellett fekszik az a kis falu, amelynek neve Felsőrákos, románul Racoșul de Sus, németül Kormosbach.

„Az Olt vidékén, a Vargyas patak mellett fekszik Felsőrákos. Több nemesi család tulajdona volt. Lakói magyarok. S az idegen betelepülőket a székelyek magukba olvasztották. Vidékén barnaszén réteget találtak. Tölgyerdejében vaddisznó is tanyázik. Igen érdekes a savanyúvíze. Unitárius temploma van” jegyezte meg Orbán Balázs ottjártakor, a XIX. században. A Verczer farka nevű helyen a hagyomány szerint egykor vár állott, talán római castrumot is feltételeznek itt.

Az alsórákosi határra eső 822 m magas

Felsőrákosi viselet

hegycsúcson Tepő- vagy Kecskés várának nevezett kora középkori várromjai láthatók. A temető feletti 576 m magas Várhegyen is vár állhatott egykor, de ennek semmi nyoma nem látható, csak neve emlékeztet a múltra.

A többségben unitárius hithez tartozó lakosság már ősidők óta mezőgazdasággal és állattenyésztéssel foglalkozott. Unitárius temploma gótikus eredetű, 1795-ben barokk stílusban építették újjá. A vidék meglehetősen gazdag ásványvízforrásban, a Máriaforrás vizét 1886-tól 1930-as évekig palackozták. Napjainkra sok forrás megszűnt a barnaszén (lignit) intenzív kitermelése miatt. Nem is olyan régen a barnaszén-lelőhelyeken külszíni és belszíni fejtés egyaránt kialakult, így a lakosságnak munka- és megélhetési lehetősége adódott. Felsőrákostól délre található a környék egyik legnagyobb külszíni szénbányája. 2008 májusában egy szinte teljesen ép, 2,5 millió éves masztodoncsontvázat találtak itt. Minden változás mellett, a felsőrákosi lakosság megőrizte az őseitől örökölt hagyományokat: csak erre a falura jellemző például a csillagos szöttes, vagy ahogyan errefelé mondják, a szedetes, amelyet a helybéli asszonyok szövik. Nagyon sok lakásban régi bútorokkal, festett ládákkal, régi edényekkel berendezett hagyományörző szoba található. Sőt akad még néhány falusi ház, amely a régi székely építészeti stílusra utal, habár mostanság a lakosság kevésbé érdekli irántuk, többségük a korszerűbb lakóházakat értékeli.

Felsőrákosi kórus

A felsőrákosiakra öltözetükről hamar ráismerünk. Valaki így fogalmazott: ha Barótról érdeklődnénk, kevesen tudják, merre esik, de Felsőrákosról még a budapestiek is tudnak. A falusi férfi a mezőre fehér posztóharisnyában, fehér bő ujjú ingben és lájbiban, az asszonyok bő szoknyában és szintén fehér bő ujjú ingben és lájbiban jártak. A leírt hagyományos öltözetet már csak ünnepek alkalmából viselik, a lakosság a modernebb korok öltözetéhez szokott, a hagyomány lassan-lassan kihal.

Felsőrákos a szín pompás női viseletének köszönhetően került be a néprajzi szakirodalomba. Féltve őrzött ruháikat ma már csak nagyobb ünnepekkor öltik magukra az asszonyok. A női hagyományos viselet korosztály szerint változik. A lányok piros lerakott szoknyát, fehér bő ujjú inget, piros-

feketével díszített lájbit, fehér kivarott és lerakott kötényt viselnek. A fiatal és középkorú asszonyok a háromszéki szoknyát (piros és fekete szövésű lerakott szoknya), fehér bő ujjú inget, rózsás kötényt és rózsás lájbit viselnek. Az idősebbek ünnepi viselete fekete vagy sötét lerakott szoknya, fehér bő ujjú ing, fekete lájbi és a sötét kötény.

A falu női népdalcsoportja bejárta az országot, 2015-ben a nagyszebeni tájmuzeumban is nagy sikerrel szerepelt.

A falut vendégszerető emberek lakják, a magyarországi testvértelepüléssel gondosan ápolják kapcsolatukat, de bárkit szívesen fogadnak.

Kádár Etelka

Valóra válik

Hidegen sír az éjjel odakint,
Tekintete az égre magaslik.
Sűrű, lágy táncot járnak a hópelyhek,
Bár földre szállítanak így a mennyet!

Csodát vár most a szomorú lélek,
Hogy végre örömmel kiáltsa: élek!
Csodát, melyben eljön Ő, a Megváltó,
S fellobbantsa kihűlt szívében a lángot.

Új világot mert álmodni magának,
Hol az embereket szeretet uralja,
Egy mennyet, hol lelkét felhópárna
Fehér selymességére leborítja.

Csalódottan hajtáná most le fejét,
De könnycseppében valami megvillanék:
Szent csillag jelent meg az égen,
S így az álom is valóra válik, érzem!

Molnos Ibolya (Lya) XII. osztályos tanuló, Nagyszeben

